

9). נוהל העסקת חברות גביה

מספר רב של רשויות מקומיות מעסיקות חברות גביה לצורך ביצוע פונקציות שונות בתחומי החיוב והגביה של מסוי עירוני. נוכח התרחבותה של תופעה זו והעתירות שהוגשו בענין זה לבית המשפט העליון מבקש משרד הפנים להסדיר את אופן העסקת חברות הגביה ע"י רשויות מקומיות בנוהל. העסקת חברות גביה על ידי רשויות מקומיות תעשה על פי הוראות נוהל זה.

1. סוגי המטלות

רשות מקומית רשאית להעסיק חברות גביה לצורך ביצוע מטלות אלה, כולן או חלקן:

- משלוח הודעות חיוב בגין מסוי עירוני לסוגיו.
 - גבייה שוטפת של חיובי ארנונה ומסים עירוניים אחרים.
 - גביית חובות פיגורים בגין ארנונה ומסים עירוניים אחרים.
- העסקת חברת גבייה תעשה על פי מכרז.

2. טיפול בהודעות חיוב

רשות מקומית רשאית להעסיק חברת גביה לצורך משלוח הודעות החיוב בגין מסוי עירוני בהתקיים התנאים הבאים:

א. סכום החיוב שישלח לכל תושב יקבע על פי הוראותיו המדוייקות של צו הארנונה התקף של הרשות המקומית.
סכום החיוב לכל תושב יכול שישופק לחברת הגביה על ידי הרשות המקומית או שיקבע באמצעות תוכנה המנוהלת על ידי חברת הגביה במחשביה ובהתאם לצו הארנונה של הרשות המקומית.
לא תתיר רשות מקומית לחברת הגביה להנפיק הודעות חיוב באמצעות תוכנה המתנהלת על ידה אלא אם בדקה את התוכנה ואישרה שהיא עומדת בדרישות.

ב. הרשות המקומית רשאית להעזר בחברת הגביה לצורך עדכון נתוני הנכסים בתחום הרשות בגינם מוטל מסוי עירוני ובלבד שעדכון נתונים כאמור יעשה על ידי עובד אחד בלבד של חברת הגביה אשר זהותו אושרה על ידי גזבר הרשות המקומית.

הרשות המקומית רשאית להתיר לחברת הגביה לקבוע עובד נוסף שלה, שיהיה ממלא מקומו של העובד שיוסמך לעדכן את הנתונים, בהעדרו.

עדכון הנתונים יעשה על פי הנחיות בכתב שיוצאו לחברת הגביה על ידי גזבר הרשות המקומית ואשר יקבעו כללים ברורים באילו נסיבות ניתן לעדכן את נתוני הנכסים ואילו מסמכים יש להציג בפני חברת הגביה כאסמכתא לאותם שינויים.
הכללים יקבעו באופן שלא יוותר, ככלל, שקול הדעת בידי עובד חברת הגביה ביחס לעדכון הנתונים המבוקש. כמו כן, יקבע בהם שבמקרה של ספק על חברת הגביה לקבל את אשור גזבר הרשות לשינוי המבוקש, או עובד של הגזברות הכפוף לו (להלן: נציג הגזבר).

ג. הודעות חיוב בגין מסוי עירוני שאינו ארנונה יכול וישלח לחייבים על ידי חברת הגביה רק אם סכום החיוב בגין כל נכס נמסר לה על ידי גזבר הרשות המקומית.

3. גביה שוטפת וגביית חובות פיגורים

רשות מקומית רשאית להעסיק חברת גביה לצורך הטיפול בגביה שוטפת של המסים העירוניים או בגביית חובות פיגורים ובלבד שהתקיימו התנאים הבאים:

- א. החברה תפעל על פי נוהל עבודה מפורט, בכתב, שיקבע על ידי גזבר הרשות ויתייחס לכל הפעולות אותן תבצע החברה והאשורים שידרשו לכל פעולה.
- ב. הפעלת אמצעי גביה כנגד חייבים, לבד ממשלוח התרעה ראשונית על קיומו של חוב שלא שולם תהיה טעונה החלטה פרטנית של גזבר הרשות.
- ג. חברת הגביה תעביר לגזבר הרשות, אחת לתקופה שתקבע או באופן שוטף את רשימות החייבים אשר נשלחו להם התרעות ראשוניות ואשר טרם פרעו את חובם בתוך פרק הזמן שנקבע בהתרעות. גזבר הרשות או נציגו יורה לחברה, בכתב ביחס לכל אחד מהחייבים האם לנקוט באמצעי גביה ובאילו אמצעי לנקוט.
- ד. אשור הגזבר או נציגו ינתן לנקיטה באמצעי גביה אחד בלבד בכל פעם. לא פרע החייב את חובו לאחר נקיטה באותו אמצעי תעביר החברה את פרטי החייב פעם נוספת לגזבר, אשר יורה בכתב, בדבר אמצעי הגביה הנוסף שינקט.

4. קבלת התשלום והסדרי תשלום

- א. התשלום בגין חיובי המסוי העירוני יעשה בקופת הרשות המקומית או בסניפי הבנקים שיקבעו על ידי הרשות או, לפי קביעת הרשות המקומית, בידי חברת הגביה.
- ב. לא תקבל חברת הגביה תשלום בשיק משורטט או בכרטיס אשראי אלא אם הם לפקודת הרשות המקומית. כן רשאית חברת הגביה לקבל תשלום במזומן.
- ג. התשלומים שהתקבלו בידי חברת הגביה יופקדו על ידי חברת הגביה, בסוף כל יום עבודה בחשבון הרשות המקומית שנקבע לשם כך.
- ד. חברת הגביה תנהל רישום מדוייק של התשלומים שהתקבלו בגין חיובי המסוי העירוני באופן שיקבע על ידי גזבר הרשות המקומית, ויועבר לידי הרשות אחת לתקופה שתקבע, ואשר לא תעלה על חודש ימים.
- ה. חברת הגביה תנפיק לכל משלם קבלה על התשלום שבוצע על ידו.
- ו. הרשות המקומית רשאית לקבוע הסדרי תשלום לחובות בגין מסים עירוניים, ככל שאלה מותרים על פי כל דין.
- ז. נקבעו הוראות בדבר הסדרי תשלום, לרבות מספר התשלומים המותר והריבית שיש לגבות בגינם, תוכל חברת הגביה, אם הרשות המקומית תטיל זאת עליה, לאפשר לחייבים לשלם את חובם על פי אותם הסדרי תשלום. לא תתיר חברת הגביה חריגה כלשהי מהסדרי התשלום שנקבעו על ידי הרשות המקומית.
- ח. סכום החיוב שיגבה על ידי חברת הגביה הינו מלוא הסכום הנקוב בהודעות החיוב שנשלחו לחייב. לא תתיר חברת הגביה הפחתה כלשהי בסכומים אלה.

אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע גבית חלק מהחוב ובלבד שהרישומים ישקפו במדויק את הסכום ששולם את יתרת החוב שנותרה, בלא שימחק או יופחת חלק כלשהו מסכום החיוב המקורי.

5. קבלת קהל

- א. רשות מקומית רשאית להסתייע בחברת גביה לצורך מתן מידע לתושבים בכל הנוגע לחיובי המסוי העירוני שהוטלו עליהם. מתן מידע כאמור ינתן במשרדים שנקבעו לשם כך על ידי הרשות המקומית, בשעות ובימים שהודעה עליהם תפורסם לידיעת הציבור.
- ב. לא ימסר על ידי חברת גביה מידע בנוגע לחובות המסוי אלא למי שרשום במערכת המידע של הרשות כבעל הנכס או כמחזיק בו, וכנגד הצגת תעודת זהות המעידה על זהותו של מבקש המידע.
- ג. לא ימסר על ידי חברת הגביה אלא מידע הנוגע לחיובים בגין מסוי עירוני שהוטלו על הנכס, ולחובות בגין אותו נכס שעדין לא שולמו. לא ימסר מידע אלא לגבי חובותיו של מבקש המידע.
- ד. נגישות למערכת המידע של הרשות המקומית שתנתן לעובדי חברת הגביה תוגבל לצפיה בלבד בנתונים המפורטים בסעיף קטן (ב) לעיל.
- ה. רשות מקומית רשאית להעזר בחברת גביה לצורך קבלת בקשות להנחה מארנונה או מסוי עירוני אחר. בקשות כאמור אשר יוגשו לעובדי חברת הגביה יושמו על ידם במעטפה סגורה וזו תועבר לעובד חברת הגביה שמופקד על טיפול בנושא זה.

6. הכנת מסמכים לצורך הנחות מארנונה

- א. ההחלטה בדבר מתן הנחה מארנונה, בין במקרים בהם ניתן על פי הדין שקול דעת לרשות המקומית ובין במקרים בהם הדין קובע זכאות להנחה בהתקיים תנאים כאלו או אחרים תתקבל, בידי הגורם המוסמך ברשות המקומית.
 - ב. לא יופחת על ידי חברת הגביה סכום החיוב במסוי עירוני המוטל על חייב ולא תשלח לחייב הודעה על הנחה שהוא זכאי לה אלא על פי אשור בכתב של גזבר הרשות המקומית או נציגו, ביחס לכל חייב וחייב.
 - ג. הרשות המקומית רשאית להעזר בחברת הגביה לצורך הכנת המסמכים לדיון בבקשה להנחה מארנונה או מסוי עירוני אחר.
 - ד. הטילה הרשות על חברת הגביה להכין את המסמכים כאמור בס"ק ג', יקבע עובד אחד של חברת הגביה האחראי לטיפול בנושא זה. זהותו של העובד תאושר על ידי גזבר הרשות המקומית או נציגו.
 - ה. קיבל עובד חברת הגביה האחראי על הטיפול בנושא ההנחות בקשה להנחה, בין כזו שהוגשה במישרין לחברת הגביה ובין כזו שהועברה לו על ידי הרשות המקומית יבדוק את הבקשה ואת שלמות הנתונים והמסמכים המצורפים אליה. מצא העובד שבבקשה חסרים נתונים או מסמכים יפנה למגיש הבקשה ויבקש השלמת החסר.
- לצורך בדיקת הבקשה ועמידתה בהוראות הדין רשאי העובד לעיין במאגר המידע של הרשות המקומית ביחס למגיש הבקשה, בכל אותם נתונים הנחוצים לשם קביעה בדבר עמידת הבקשה בתנאי הדין. לאחר בדיקת הבקשה יציין העובד בטופס שיוכן לשם כך את פרטי המבקש ועילת הבקשה, את הנתונים העובדתיים הדרושים על מנת לקבוע את עמידתה או אי עמידתה של הבקשה. בתנאי הדין הקובעים

את הזכות להנחה ואת מסקנתו בדבר עמידתה או אי עמידתה של הבקשה בתנאים אלה.
הבקשות, לרבות המסמכים שצורפו אליהם טופס הבדיקה כאמור יועברו, במעטפה סגורה, לידי גזבר הרשות המקומית או נציגו.
1. לא ידונו ועדת הנחות או גורם מוסמך אחר ברשות המקומית בבקשה להנחה שנבדקה על ידי חברת גביה אלא אם צורפה לה חוות דעתו של הגזבר או נציגו בדבר עמידתה או אי עמידתה בתנאים שנקבעו בדין למתן הנחה.

7. מינוי עובדי חברת הגביה והחובות המוטלות עליהם

א. לא תעסיק רשות מקומית חברת גביה אלא אם זהותם של עובדי החברה המספקים את השירותים לרשות המקומית אושרה על ידה.

ב. לא תאשר רשות מקומית העסקתו של עובד חברת גביה אלא אם התקיימו בו כל אלה:

1. הוא תושב ישראל שמלאו לו 21 שנים.
2. הוא לא הורשע בעבירה פלילית שיש עמה קלון או עבירה פלילית הכרוכה באלימות או בעבירות מירמה בעשר השנים שקדמו למתן האשור וכן לא מתנהלים נגדו למיטב ידיעתו באותו מועד חקירה פלילית או הליכים משפטיים בגין עבירה פלילית כאמור. הרשות רשאית לדרוש מהמועמד תצהיר על העדר הרשעות וחקירות כאמור.
3. עסוקיו האחרים או מקצועו אינם עשויים ליצור ניגוד עניינים עם עבודתו בחברת הגביה, לרבות היותו בעל רשיון לחקירות פרטיות.

ג. אשור להעסקת עובד ינתן על ידי ועדה שתמנה הרשות המקומית ואשר תכלול את מנכ"ל הרשות המקומית או נציגו, היועץ המשפטי של הרשות או נציגו וגזבר הרשות או נציגו.

ד. הוועדה רשאית לבקש מכל מועמד מידע ומסמכים נוספים ככל שידרשו לה, ורשאית היא להזמין את המועמדים לראיון טרם מתן האשור. לא תאשר הוועדה העסקת עובד חברת גביה המיועד לעסוק בביצוע אמצעי גביה (לרבות מסירה אישית של הודעות, ביצוע עיקולים ברישום והוצאת מעוקלים). אלא לאחר שתראיין אותם.

ה. הוועדה רשאית לסרב לתת אשור למועמד או לבטל אשור שניתן לעובד אם ראתה שנתקים אחד מאלה:

- לא התקיימו בו התנאים הקבועים בס"ק לעיל.
- הוא התנהג באופן המסכן את שלום הציבור.
- הוא התנהג באופן שאינו הולם מי שפועל בשרות רשות מקומית.
- הוא פעל בניגוד להוראות נוהל זה ולהנחיות שניתנו ע"י גזבר הרשות המקומית או מי שמונה על ידו לענין זה.

לענין זה תביא הוועדה בחשבון מידע שהגיע אליה על התנהגות כאמור של אותו עובד בשרותה של רשות מקומית אחרת או בשרותו של גוף אחר כלשהו.

ו. בהסכם ההתקשרות עם חברת הגביה יכלל סעיף המתנה העסקת עובדים ע"י חברת הגביה לצורך מתן השירותים לרשות באשורה של הוועדה,

ומקנה לרשות את הזכות להודיע בכל עת על ביטול האשור להעסקת עובד פלוני ועל החובה להחליפו.

ז. בהסכם ההתקשרות עם חברת הגביה יכלול סעיף המחייב כל עובד חברת גביה המועסק המתן שירותים לרשות לעבור הדרכה שתנתן על ידי הרשות המקומית ותתיחס להבטים החוקיים והנהליים של עבודת הגביה אם יערוך המרכז לשלטון מקומי או גוף ציבורי אחר גורס בענין זה, שיאשר על ידי משרד הפנים יוחיבו אותם עובדים להשתתף בו.

ח. חברת הגביה תמנה אחראי לביצוע ההסכם עם הרשות המקומית. האחראי יהיה איש הקשר עם הרשות המקומית ויהיה ממונה על כל עובדי חברת הגביה המספקת שירותים לרשות. זהותו של האחראי תאושר על ידי גזבר הרשות המקומית.

ט. ההסכם שבין חברת הגביה והרשות המקומית יכלול התחייבות של חברת הגביה לפיה כל מידע שהגיע לחברה או לעובדים המועסקים על ידי המתן שרות לרשות המקומית אגב ביצוע החוזה ומתן השרות ישמש רק לצורך ביצוע השרות בלבד, לא יעשו בו כל שמוש במידע לצורך אחר ולא ימסרו לאדם שאינו מוסמך לקבלו.

8. פיקוח ובקרה

- א. הרשות המקומית תמנה עובד שיהיה כפוף לגזבר הרשות אשר יהיה אחראי על הקשר עם חברת הגביה ועל הפיקוח והבקרה עליה (להלן - המפקח).
 - ב. החברה תערוך אחת לתקופה שתקבע על ידי הרשות ולא פחות מאחת לרבעון דין וחשבון מפורט על הפעולות שביצעה עבור הרשות בתקופת הדו"ח, על החייבים שטיפלה בהם ועל תוצאות הטיפול. הדין וחשבון יועבר למפקח.
 - ג. המפקח יערוך בדיקות מדגמיות של תיקי חייבים אשר טופלו על ידי חברת הגביה על מנת לוודא שהוראות הדין, נוהל זה וההנחיות שניתנו על ידי הרשות המקומית בוצעו כנדרש.
 - ד. המפקח יהיה אחראי לבדיקת כל תלונה שתתקבל כנגד החברה, יברר אותה וימסור את מסקנות בדיקתו לגזבר הרשות.
 - ה. אחת לתקופה שתקבע יגיש המפקח דין וחשבון לגזבר הרשות ובו סיכום פעולות הפיקוח והבקרה שביצע, פרוט החריגות שנתקל בהם, אם היו כאלה, מהנחיות וחוות דעתו לגבי מידת עמידתה של החברה בכללים.
 - ו. מצא המפקח, במהלך עבודתו שהתנהגותו של עובד מעובדי חברת הגביה מצדיקה לשקול ביטול האשור שניתן להעסקתו יבוא ענין זה לידיעת גזבר הרשות, אשר יעבור הענין לדיון בועדה לאשור העסקת עובדים.
- מצא המפקח כי החברה או מי מעובדיה חרגו מהוראות הדין, הנוהל או הנחיות ידווח על כך מיידיית לגזבר הרשות. גזבר הרשות, ביחד עם היועץ המשפטי ימליצו בפני מנכ"ל הרשות או ראש הרשות על הצעדים שיש לנקוט כתוצאה מחריגה זו, לרבות במקרים המתאימים הפסקת ההתקשרות עם החברה.

ז. החברה תשמור כל מסמך המתייחס לפעולות שבוצעו על ידה בשרות הרשות המקומית במשך התקופה בה מחויבת היתה הרשות המקומית לשמור אותם מסמכים אילו נמצאו ברשותה, ותמציא מהם העתק לרשות המקומית כל אימת שתדרש לכך.